

Kmetty János (1889-1975)

Önarckép, 1925 körül

Olaj, vászon, 82,5x70 cm
Jelezve jobbra lent: Kmetty

•BÁV 39. aukció, 161. tétel

Kikiáltási ár: 2 800 000 Ft / 11 200 EUR

Kmetty János: Lilakalapos önarckép, 1929 körül.

Kmetty és képe

Kevés olyan festő van Magyarországon, akinek életművében olyan jelentős szerepet foglalnának el önarcképei, mint Kmetty Jánosnak. Mielőtt valamiféle nárcisztikus gesztust látnánk ebben a tényben, idézzük fel egyik egészen korai önarcképét az 1912-ből való „*Önarckép almával*” (1912) címűt, melyen új Ádámként, a prófétaként, a jövőt megváltani akaró „*Homo Universalis*”-ként ábrázolja önmagát a festő. A magánéletében rendkívül puritán, visszahúzódó halk szavú művész mindvégig hitt a festészetnek az életet és a társadalmat befolyásolni képes erejében és ez a meggyőződése önarcképeinek sorában is tükröződik.

Típusok

Két jellegzetes típus alakult ki erre az időszakra. Az egyik, ahol a művész csak arc- illetve büszt-kivágatban ábrázolja magát, a másik a klasszikus félalakos típus, melyhez festményünk is tartozik. A festő önmagát interieurben a festészet attribútumaival munka közben mutatja. Ennek az egyik legszebb példáját a székesfehérvári Deák Gyűjteményben őrzött tízes években készült önarcképe jelenti. További különbséget jelent a szembenéző, vagy pedig önmagát tükörből megjelenítő ábrázolási mód. Ez utóbbi megoldást használja Kmetty képünk megfestésekor ez esetben, mintegy görbe tükröt tartva a néző elé. Az önarckép karakterében bizonyos értelemben folytatása az 1920-as évek elején készített szerepjátszó önportré sorozatának, melyek egyikén gunyorosan mosolyogva, cilinderben tekint ránk a festő. A megdöntött szobabelsőben, a kissé ferde tárgyak mellett, csendéleteinek rendszeres kellékei között (*Csendélet*, 1924 Magyar Nemzeti Galéria) álló kalapos festő szinte karikírozza saját helyzetét. Egyúttal a tükörből való visszanézés az elidegenítés eszközeként kimerevíti a festés-közbeni pillanatot, mintegy emblémaszerűvé teszi ezáltal a kompozíciót.

A Mű-Terem Galéria Aukcióján szereplő önportré különlegessége részben abból adódik, hogy minden bizonnyal Kmetty eddig kevésbé ismert korszakából a húszas évek közepéről származik. A húszas években a KUT kiállításain rendszeresen szereplő művész, gyakran állított ki önarcképeket is. Az aukción szereplő festmény motívumokban gazdag, a belső tér aprólékos felfogása egybecseng Kmetty húszas évek közepi tájképeivel (*Nagybányai főtér, Aréna út*), ahol a konstruktív szerkesztést játékoság, oldottabb festőiség váltja fel.

Kmetty és a KUT

Kmetty a húszas évek közepén sokakhoz hasonlóan a természet felé fordulva részint eltávolodott a kubizmus irányzatától, melyhez csak 1927-es párizsi útját követően tért vissza. A művészettörténeti szakirodalom lényegében nem foglalkozott az 1925 körüli időszakkal, amennyiben igen, akkor Kmetty kubisztikus szemléletéhez való ragaszkodását (Kovalovszky) állapította meg, mintegy kiemelte a művészt a KUT par excellence festői közül (pl. Márffy). Pedig éppen a húszas évek közepén festett művei, melyek mostanában egyre gyakrabban bukkannak fel, mutatják azt a festői könnyedséget, melyet éppen a kubizmustól való eltávolodással magyarázhatunk. Kmetty egy-egy szín rendkívül gazdag árnyalásával bontakoztatja ki kolorisztikus érzékenységét, művészetével így kapcsolódik a KUT többi kiállítójához.

